

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARAD

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Corurile bisericesti

Să fiu iertat, dacă intru într'un domeniu, cu prea puțină competență. Dar multe lucruri, parcă mai degrabă *se știu*, decât *se învață*.

Cine a spus că muzica nu e nici din lumea aceasta, nici deodată cu ea, n'a spus o exagerare. Sunt uimitoare în muzică, mai ales sublimul și universalitatea ei. Intr'adevăr, omul, setos după sublim, o caută mereu și pretutindeni, după cum ea, în universalismul ei, îl caută pe el în toate părțile și totdeauna.

Glasul omului a fost, dela 'nceputul zidirii lui, un neconținut isvor de melodie. Insași vorbirea unor oameni pare câteodată cântec. Numai suferința mai oferă omului această nedespărțită însoțire. Poate de aceea cântecele triste sunt și cele mai frumoase. Și numai Religia mai are această însușire, a universalității. Și poate de aceea și-a asociat-o atât de strâns, încât religie fără muzică nu se poate concepe.

Creștinismul a prețuit și el întotdeauna muzica, dându-i în slujbele dumnezeiești importanța ce i se cuvine. Cu deosebire la noi, cântările bisericesti sunt multe și variate — și după text și după melodie. Dar să ne mărginim aici, deocamdată, numai la cântarea corală.

Se știe, că slujba noastră culminantă este sf. liturgie. E o slujbă solemnă, prin și pentru minunea care se săvârșește în ea de fiecare dată. Iar pentru ca și solemnitatea ei să culmineze, s'a căutat ca rugăciunile ei, exprimate în cântare, să fie ridicate la cea mai sublimă expresie, prin cântarea în cor, ca astfel, omul să se poată dărui în chipul cel mai sublim Creatorului său.

Dar nu știu de ce, la corurile bisericesti se neglijează anumite lucruri importante. Nesocotirea provine din două părți: dela compozitor și dela dirijor. Vina e, când a unuia în parte, când a amândurora împreună.

Intâi trebuie să se țină seama de faptul, că un cor nu e numai un instrument de paradă, care să înalțe, prin arta muzicii, valoarea

rea externă a liturgiei. Pentru că liturgia nu e operă, nici biserica sală de spectacole și de audiții muzicale; ci una e rugăciune, alta loc de închinare. Iar credincioșii din biserică nu sunt și nu trebuie să fie spectatori de teatru, ci oameni care se roagă. Dacă printre ei sunt și simpli ascultători, trebuie să-i faci să se roage. Și aici e rolul important al corului la sf. liturgie: să rupă toate legăturile omului cu pământul și să-i redea clipe de trăiri numai în duh și în Dumnezeu. Altfel, corul rămâne tot cor și concertează, dar nu mai e cor bisericesc cum trebuie să fie în biserică la liturgie — și nu se roagă.

Să nu se uite, că și cântarea în cor, ca și de altfel cântarea în genere din biserică, e un mijloc, iar nu un scop. Nici compozitorul și nici dirijorul, oricât de mari artiști ar fi, n'au voie să scoată în evidență numai arta și să o transforme din mijloc în scop. Sunt în liturgie toate felurile de rugăciune: de laudă, de mulțumită și de cerere, uneori impletite toate laolaltă, ca de pildă la: „Pre Tine Te laudăm”... iar alteori fiecare aparte, ca: în răspunsurile la ectenii. Trebuie să se țină seamă de fiecare fel de rugăciune în parte și chiar uneori de fiecare cuvânt dintr'o rugăciune în care se exprimă și laudă lui Dumnezeu și mulțumită și cerere, laolaltă, în câteva propozițiuni simple din aceeași frază. Nu li se potrivește același ton, oricâtă artă ai pune în el. Ori, se întâmplă adesea, că o rugăciune de laudă este exprimată într'o melodie jalnică și înceată, de-ți face impresia că în tânguital acesta bietul om își exprimă plânsul și nenorocirea de a trebui să aducă laudă lui Dumnezeu. Iar la alta, de cerere, din contră, se pune un accent deadreptul grozav, culminând în fortissime, cu tonuri de poruncă aspră și categorică, — frumoase ca muzică și ca armonizare, dar imposibile și chiar urâte într'o rugăciune de cerere, und muzica trebuie să exprime cu totul alte sentimente, ca

totul altă atitudine. Compozitorul s'a pierdut în muzică și cu el și dirijorul, iar credincioșii, ce-i drept, uneori se distrează, dar nu se roagă. Și tocmai aici e răul de care suferă de obicei corurile bisericești. Compozitorul trebuie să alege un mod de exprimare potrivit textului, iar nu numai teoriilor armonizării; și dirijorul trebuie să știe da interpretarea potrivită textului, spre a nu îndruma înțelesul textului pe altă linie, uneori chiar în direcție contrară. Pentru că și în vorbirea de toate zilele, poți zice cuiva: „Bine ai venit” și într'un mod, care să redea tocmai sensul contrar. Dar n'o faci, nici chiar când ar fi cazul, decât cel mult în glumă. La un cor bisericesc însă, cred că nu se poate admite cazuri similare.

În biserică, omul trebuie socotit un simplu cerșetor în fața lui Dumnezeu Atotstăpânitorul și atunci în toate rugăciunile lui trebuie să stăpânească umilința. Iar mai ales în rugăciunile de cerere, compozitorul trebuie să redea prin alfabetul notelor umilința de cerșetor, iar nu orgoliul puterii sale proprii de armonizare și nici numai o frumusețe muzicală oarecare. Și tot așa la rugăciunile de laudă, în care omul neputincios oferă Stăpânului său acest unic dar al laudei să stăpânească starea de fericire a omului de a executa cea mai sfântă din obligațiile lui; iar aceasta cere accente puternice, ceea ce ne învață, fără multă teorie muzicală, chiar osanalele de rând și de stradă la părazi — și nicidecum pianissime, ori tânguiri, care chiar pentru orice amuzical, exprimă cu totul altceva. Dar nu-i destul ca nu cor să exprime această stare. El trebuie să o și trezească la cei ce nu o au, iar la cei ce o au, să o înalțe la cea mai curată expresie — și nicidecum s'o întunece.

Toate rugăciunile sunt rugăciuni, dar nu toate sunt la fel. Fiecare fel își are și rostul propriu, dar în același timp și modul propriu de exprimare. Pentru a armoniza textul unei rugăciuni, nu-i destul să născoci note, într'o gamă oarecare, pe câteva voci și s'o cânti apoi cu corul în biserică. Fiindcă nu orice muzică e muzică. Cunoaștem și muzică atât de nemuzicală încât numai notele și portativul le mai are comun cu muzica. Și cunoaștem cântări admirabile ca muzică, dar la care cinci-șase strofe foarte diferite întreolaltă după înțeles, sunt filtrate toate prin aceeași melodie. Poate fi frumoasă o haină oarecare, dar ea nu va putea exprima în același mod și starea de jale și starea de entuziasm a celui ce o îmbracă. Cum îndrumă o haină de doliu gândul la morți chiar și când nu ești într'un cortegiu funebral, așa

trebuie să îndrume un cor bisericesc gândul și inima la Dumnezeu, chiar fără a te ști între ziduri de biserică.

Avem, ce-i drept, și liturgii frumos armonizate. Dar... există un „dar”: cu niciuna nu te poți ruga dela început și până la sfârșit, chiar dacă muzica lor te poate mulțumi ca muzică și te distrează. Au și rugăciuni, dar au și numai muzică, iar uneori n'au chiar nimic.

Vom reveni.

P. Deheleanu

Cu crucea pe front

Ne găsim la o răscruce a vieții noastre creștine și naționale. Răscrucile de drumuri sunt momentele cele mai decisive din istoria omenirii după cum hotărâtoare au fost și'n istoria creștinismului. Cum și noi Românii facem parte și din omenire și din creștinism, am avut și epoci de glorie și momente de decepție. Am avut și noi Românii un munte al Taborului — concretizat în unirea din 1918, anul bucuriei românești. Am avut o grădină a Ghetsimanilor pe care am trecut cu multe suspine și am avut și o Golgotă a răstignirii, ca și creștinismul, care a izbucnit mai proaspăt cu anul 1940 și care tot atunci s'a terminat, fiindcă ne-am regăsit tăria în sufletul nostru și am intrat în anul următor, 1941, pe făgașul învierii naționale. Ne găsim deci pe drumul cel bun al idealului național după care au însetat și moșii și părinții noștri dealungul veacurilor.

Stau astăzi față'n față două fronturi. Unul al luminii și altul al întunecului, Unul care reprezintă pe Hristos și altul pe Satan. Frontul culturii și civilizației alături de cel al anarhiei și al prăbușirii. Armata română, ca și aliații noștri, sunt pe drumul cel curat, pe drumul bătătorit de miile de generațiuni, cari au însetat după viața în creștinism și'n spiritul naționalist.

Ca și de altfel în trecut Biserica este prezentă și astăzi la toate eforturile neamului, picurând stropii nădejdii și victoriei în toți aceia cari merg pe drumul crucii și... apoi al învierii. Cu suferințele crucii se ajunge întotdeauna la sârbătoarea învierii. Este acesta un adevăr incontestabil pe care istoria l-a verificat nu numai în răsboaie, dar și'n timpuri normale, și'n toate laturile de manifestare socială.

Prezența preotului în oștire este balsam alintător de dureri. El reprezintă Biserica

lui Hristos, care Insuși în sfânta Lui viață pământească ne-a dat cel mai puternic exemplu al suferinții.

Aci, rugăciunile preotului aduc înseminare, alungând nebuloasa incertitudinii. Cuvintele lui sunt stropi de rouă, căzuți pe petale avide de răcoare. Nici când prezența lui nu s'a simțit mai necesară ca pe front. Nici când preotul n'are ocazie mai iminentă să împletească urzeala ortodoxismului cu beteala românească.

În sprijinul lui vin duhurile marilor ierarhi ai neamului, cari s'au sacrificat pentru cruce și românism. Alături de el, stau cetele preoțești și călugărești ale trecutului, cari binecuvântau voivozii cu oștirile lor, de câte ori țara era în pericol.

Soldatul român — alături de preot — se simte mai acasă, se simte mai sigur de victorie, fiindcă el crede în Dumnezeu, și preotul nu face altceva decât cere binecuvântarea cerului. Rugăciunile lui, cuvântările lui nu sunt altceva decât noi forțe și proaspete doze de încredere a soldatului român în nimicirea puterilor răului. Întărită astfel sufletește, armata se înfrățește mai mult cu steagul neamului și cu crucea creștinismului, pe care le va apăra până la ultima răsufflare.

Educat astfel, soldatul știe, că nicăeri rostul vieții nu este mai bine conturat de cât sub adăpostul tricolorului național și al învierii prin sfânta cruce. Din educația preotului, soldatul află admirația unui neam întreg pentru luptători și binecuvântarea dată de Biserică eroilor.

Pe lângă forța armelor, într'un războiu este necesară și integritatea morală. Confesorul militar o completează pe aceasta din urmă.

Preot cpt. rez. I. I. Petrilă

Mărgăritare.

Urmele lui Dumnezeu

Un european necredincios, ce călătorea prin Africa, află într'o dimineață pe conducătorul arab de caravană cufundat în rugăciune. În batjocură îl întrebă: Apoi, de unde știi tu că într'adevăr este Dumnezeu? Atunci, arabul îi dă acest răspuns minunat: Când privesc nisipul Saharei, din urmele văzute știu spune de a umblat pe aici un om sau vre-un animal. Totașa, când îmi rotesc ochii în lume, din urmele Lui spun că aici a umblat însuși Dumnezeu.

Tainele din jurul nostru.

Împrejurul nostru lumea este plină de taine, pe care le vedem, le simțim și experimentăm, însă pe care nu le putem înțelege și cu atât mai puțin suntem în stare a le explica.

Iată câteva pilde din cele multe: Cine știe de pildă, *ce este timpul?* Toți gândim că o știm, însă cine ar putea-o spune? Valul fără de țăr-muri al timpului curge fără încetare, iar noi plutim deasupra lui, și totuși nu știm ce este timpul.

Cine ar putea spune *cât de lungă este o minută?* Ce întrebare ușoară, și totuși, nimeni din lume nu știe răspunde. Poate vrei să zici „o minută este atât de lungă în cât timp trenul accelerat aleargă 30 metri“. Ai spus ceva, însă n'ai definit prin aceasta cecece este o minută!

Vorbim despre: prezent, trecut, viitor. Dar: *ce este prezentul?* Nici nu există prezent! Totul e o clipită, ce nu se poate prinde, pentru că clipa ce reușești s'o prinzi aparține acum trecutului, iar clipa ce încă n'o ai în mână aparține viitorului. Atunci, ce este prezentul? Înțelege? Nicidecum! Totuși vorbești de prezent. Între cele două mări vapoase, — trecut și viitor — ca oarecum, pe vârful tăișului de briciu stă prezentul, și acest ceva nedefinit, fără conținut, care, dacă vrei să-l prinzi îți alunecă din mână, și care neîncetat sboară dintr'un ocean nemărginit în celalalt, — îl numim timp. Înțelege aceasta? Nicidecum! Ba, cu cât mai mult îți spargi capul cu atât înțelege mai puțin.

Chiar și viața de toate zilele este plină de fenomene neînțelese!

Un liliac fu orbit, apoi lăsat liber într'o cameră, în care fire de ață fură trase deavalma, dela un perete la altul, iar la capătul firelor fură legați clopoței. Liliacul orb sbură ceasuri întregi în cameră, fără de a se atinge de un singur fir! Prin ce s'a putut orienta liliacul orb încotro să sboare? De sigur prin vre-un organ de care noi nu avem idee. Așa-i că nu înțelege? Și totuși e o realitate.

Altă pildă. În Belgia se prăsesc, în mari cantități, *porumbei călători*. Odată, câțiva porumbei fură duși din Bruxela în Spania și ținuți acolo cinci ani în colivie. (Să ne gândim la uriașa distanță între Belgia și Spania!). După cinci ani porumbeii fură lăsați liber, și după câteva ceasuri, o parte din ei erau deja la vechiul lor stăpân din Bruxela. Cum au ajuns acolo, după cinci ani, peste văi și munți? Înțelege aceasta? Măcar, așa este!

Iarăși altă pildă. Din Oceanul Pacific fu scoasă o *broască festoasă*, pe spate îi imprimară o pecete și o aruncară în Canalul Măneicii. Să ne gândim la distanța cea mare dintre cele două lo-

curi! Ce s'a întâmplat? După trei ani aceeași broască țestoasă fu pescuită din acelaș loc al Oceanului Pacific! Cum a ajuns acolo? A trebuit să facă un drum de 4000 ore pe fundul întunecat al mării ca să ajungă iarăși la locul de origine. Care i-a fost organul de orientare, care a călăuzit-o? Iarăși n'o putem spune, pentru că am ajuns la sfârșitul științei. Nu înțelegem, dar realitatea este așa!

Inimă

Azi pari o tristă cetate'n ruină,
Lut frământat de pași grei de ispite.
In tine câte iluzii nu zac veștezite
Pe locuri ce odată pluteau în lumină.

Sub bolți dorm clipe de aur strivite
Și tronuri mărețe stropite cu tină.
Prin colțuri păienjenii pânza-și anină.
Și amintiri torc tristeți nețârmurite...

Stau pironit și plâng în întuneric,
Ca'ntr'un amurg de glorie, ce-au apus
In amăgirea unui vis himeric.

In tâmples simt svâcnind îndemn de sus
Viață să redau trecutului feeric;
Revino, fii din nou stăpân în ea Iisus!

Pr. T. Bodărlău

Despre ce să predicăm?

In Dumineca 3 după Rusalii, la 14 Iunie 1942, să vorbim despre **Pronie**.

Evangelia despre podoaba florilor câmpului și despre hrana paserilor cerului (Mat. 6, 25-34), ne învață că deasupra noastră a tuturor există **Pronia, mâna lui Dumnezeu**; mâna care conduce lumea, mâna Tatălui care binecuvintează și pedepsește.

Există un duh rău, un duh care ispitește, amăgește și stăpânește lumea, un duh necurat care se arată nu numai în faptele cele rele ale oamenilor, dar și în fața și psihologia lor, și în toată viața lor îndrăcită.

Dar mai presus de el există Duhul cel bun, Duhul lui Dumnezeu care conduce lumea și viața, mâna lui Dumnezeu, care se arată în istoria lumii și în viața oamenilor.

Ce-i istoria? E cartea vremii, știința care arată nașterea, viața și moartea popoarelor, care descrie elanul lor spre progres și cultură, mărirea și decăderea lor. Ea are mai presus de toate un rol pedagogic. Bătrânii spuneau că istoria este *dascălul vieții*, căci ne învață din pățanii să deo-

sebin binele de rău. P. S. S. Episcopul Andrei spunea odată că istoria este ca o foaie cu două fețe; pe o față scrie omul, pe cealaltă scrie Dumnezeu.

Ce ne învață istoria? Multe și de toate. Despre tot felul de oameni și despre tot felul de fapte bune și rele. Dar cel mai însemnat lucru ce-l învățăm din istorie este că pe scena lumii joacă un rol deosebit nu numai omul, ci mai ales Dumnezeu. Să luăm de pildă cele mai mari împărății ale lumii (imperiul lui Alexandru cel Mare, imperiul roman, arab, turcesc, a lui Napoieon, etc. inclusiv imperiul „roșu“). Au avut toate condițiile prosperității. Din toate: a murit vreunul în culmea gloriei culturale și morale? Peste tot: a murit vreun imperiu în care dreptatea a fost sfântă și viața morală curată? Nu... Toate au pierit în culmea fărâdelegilor, sau cufundate cu rușine în ruine și în mocirla fărâdelegilor. Nu există nicio excepție. Totașa și oamenii cu împărățiile lor mai mici, care sunt averile. Virtuțile și averile lor, lăsate în așezăminte bune, au o memorie neprihănită și neuitată. Dar vițiile și averile adunate cu furtașagul și cu mișelia pier și ele, dispar și lasă în urma lor numai amintirea numelui și pecetea osândeii și a rușinii de care s'au învrednicit.

Dar iată și alt exemplu actual și extraordinar de grăitor. Bolșevismul, „uriciunea pustirii“ (Dan. 9, 27) a întrebunțat în lupta și propaganda lui toate armele — ultima expresie a tehnicei — și toate violențele și vicleniile, și a dat faliment. In schimb Biserica, instituția harului, cel mai vechiu așezământ în continuitate istorică de aproape două milenii, s'a folosit în luptele ei numai de sabia Duhului și porțile iadului nu o vor birui.

Iată ce trebuie să ne cutremure și să ne încredințeze că lumea și viața omului nu se reazimă numai pe forța fizică, ci mai ales pe forța morală despre care ne vorbește cu toată serioșitatea de atâtea veacuri religia. Iată ce trebuie să ne convingă că lumea nu se conduce la întâmplare de forța destinului orb, ci de forța unui destin luminat, după legi imprescriptibile, de către Pronia sau Providența divină.

Sfânta Evanghelie ne mângăie și ne întărește în credința și în convingerea că există o Pronie și o dreptate divină. „Fericiți cei ce flămânez și insetează după dreptate, că aceia se vor sătura... Fericiți cei prigoniți pentru dreptate că a lor este împărăția cerurilor“ (Matei 5, 6, 10). Lumea aceasta s'ar fi prăbușit de mult, sub munții nedreptăților omenești, dacă n'ar exista această Pronie sfântă și dreptate nemuritoare ca și Dumnezeu.

Dreptatea dumnezeiască este semnul Proniei dumnezeiești care guvernează lumea și toate nea-

murile pământului. Ea arată că la cârma lumii este Dumnezeu, care priveghează și conduce toate, prin libertate, spre ținta destinației și a desăvârșirii lor. Exemple avem destule. Istoria ne arată destui oameni nedreptățiți și neamuri asuprite, care prin puterile lor niciodată nu puteau să se mântuiască și totuși în cele din urmă s'au mântuit; a izbândit dreptatea lui Dumnezeu, le-a purtat de grijă Pronia sa mântuitoare și s'a împlinit astfel cuvântul Scripturii: „Sufletul nostru a scăpat, cum scapă pasărea din cursa vânătorului. Cursa s'a sfârșit și noi ne-am izbăvit. Ajutorul nostru este în numele Domnului, celce a făcut cerul și pământul“ (Ps. 123, 7-8).

Dreptatea lui Dumnezeu ne mântuiește, dar tot dreptatea lui Dumnezeu — când suntem vinovați — ne și pedepsește; ne pedepsește cu aceeași bunătate și dorință de îndreptare, cu care părinții își pedepsesc copiii.

Dumnezeu e Tată (Mt. 6, 9) și Părinte (Rom. 8, 15), care poartă grijă de mântuirea lumii; de toate neamurile, de toți oamenii și de fiecare faptură în parte (Psalm 103; Iov 12, 23-5; Mt. 6, 25-34; 10, 29-31; Fapte 17, 25; I Tim. 6, 17; I Petru 5, 7 ș. a.). El păstrează toate cele făcute, toate ființele și lucrurile, ca să nu se întoarcă în neființa din care au ieșit. De aceea Pronia este o „creațiune continuă“, purtarea de grijă pentru conservarea tuturor fapturilor.

Dumnezeu nu numai creiază și păstrează cele create, dar le și conduce spre ținta destinației și a desăvârșirii lor; guvernează toate cele văzute și nevăzute cu toată puterea și înțelepciunea. O lume fără mâna Proniei divine este ca o familie fără tată, ca o corabie fără cârmaci, ca o turmă fără păstor, ca un trup fără de cap.

Dumnezeu, și în creare și în providență, este Stăpânul suprem al lumii. Fără Dumnezeu, lumea ar fi autonomă, al doilea Dumnezeu, ceea ce logic nu se poate închipui. Tot ce-i creat, este operă, este lucrare ce provine dela un autor și tot ce nu e creator nu este nici de sine stătător.

Dreptatea și Pronia divină colaborează cu noi, cu libertatea și cu rugăciunile noastre, tainic, ca mâna cu condeiul care scrie, ca mecanicul cu mașina făcută de el, ca plugarul cu plugul care ară sau cu pământul care produce. Se condiționează și din armonia lor conlucrare rezultă toate darurile și bunurile care ne fac viața fericită.

Să nu creadă nimeni că Dumnezeu bate pedepește fără vină. „Bătaia lui Dumnezeu“, expresie și pedeapsă biblică, începe unde sfârșește dreptatea omenească. „L-a bătut Dumnezeu“ — expresie populară — indică pedeapsa venită asupra unui om vinovat care a scăpat de sub sancțiunea legilor omenești.

Dreptatea lui Dumnezeu trimite pedeapsa acolo unde mai este puțința îndreptării și acolo unde nu mai este niciun semn de pocăință sau de mântuire. De pildă, profetul Iona a fost trimis la cetatea Ninive ca să-i predice pieirea pentru păcatele de care era vestită. „Încă patruzeci de zile și Ninive va fi nimicită“ (Iona 3, 4). Cuvântul profetului a fost ascultat și cetatea — sub amenințarea pedepsei divine — s'a pocăit, a scăpat de pedeapsă și s'a mântuit. Alt exemplu avem în vestitele cetăți Sodoma și Gomora, care au pierit pedepsite de foc și pucioasă. Patriarhul Avraam, zice înaintea lui Dumnezeu: „Nimici-vei tu pe cel drept odată cu cel păcătos?... Departe de tine să faci un lucru ca acesta! Să ucizi pe cel drept deavala cu cel rău și să-i meargă celui drept la fel cu nelegiuitului“!... (Facere 18, 23-25). Glasul Domnului a răspuns patriarhului că nu va nimici Sodoma dacă va afla în ea măcar zece drepte; dar n'a aflat și... a nimicit-o.

Păcatele oamenilor strigau la ceruri — că oamenii nu le mai auzeau — și Dumnezeu a făcut dreptate, pedepsind cu pieirea cetatea nelegiuită și scăpând pe Lot, așa după cum altădată scăpase pe Noe de potop. Dreptatea a învins bunătatea.

Așa atunci, așa acum și oricând. Dumnezeu pedepsește pentru a îndrepta sau pentru a răsplăti după dreptate.

Ce s'ar alege de lumea aceasta, dacă mâna lui Dumnezeu nu ar interveni în istoria ei? Ce s'ar alege de noi, dacă cumpăna dreptății ar fi ținută numai de oameni?... Cine ar ocroti pe cel slab și drept, sau ar pune stavilă puterii celui tare și nedrept?...

Mâna lui Dumnezeu guvernează lumea. Mâna aceasta binecuvintează și pedepsește, face din tari slabi și din slabi tari; din bogați face săraci și din săraci bogați; din cei dintâi pe urmă și de pe urmă întâi; descopere și dă de rușine în fața lumii și a istoriei egoismul, mândria și răutatea oamenilor și a popoarelor. Inzadar ne lăudăm cu istețimea, cu viclenia și cu alte iscusințe diavolești, căci deasupra tuturor e ochiul lui Dumnezeu care vede toate, urechea lui Dumnezeu care aude toate și mâna lui Dumnezeu care înseamnă și plătește toate.

Mâna aceasta scrie și azi, așa cum a scris odinioară pe zidurile palatului împărațesc din Babilon, când Belșatar a pângărit odoarele sfinte ale templului din Ierusalim: Mene, techel, peres, care înseamnă: am numărat, am cântărit și am împărțit. „Mene: Dumnezeu a numărat zilele împărăției tale și i-a pus capăt; techel: ai fost cântărit și ai fost găsit ușor; peres: împărăția ta va fi împărțită“ (Dan. 5, 25-8).

Dumnezeu e bun, e „singur bun“ (Mat. 19,17), dar e și drept. El conduce lumea prin înțelepciune,

bunătate și dreptate. Căile și mijloacele prin care ne conduce El spre scopul ultim: bucurie și suferință, fericire și nefericire, viață lungă sau scurtă, boală lungă sau moarte neașteptată, toate ne sunt necunoscute. Pentru viitor Pronia este un mister; dar este o strașnică lecție pentru trecut. Pentru viitor avem făgăduința sfântă că secretul forței și tăria păcii viitoare stă în Dumnezeu și în apropierea noastră prin iubire și rugăciune de El. „Domnul tărie poporului său va da, Domnul va binecuvânta pe poporul său cu pace” (Ps. 28, 11). Dar pentru trecut avem lecția etern grăitoare că atunci când ne abatem dela calea cea bună și sfântă și dreaptă, atunci mâna Lui părintească ne muștră și ne pedepsește ca să ne trezească din beția fărădelegilor și să ne mântuiască.

Astăzi aceeași lecție o avem de învățat. Bunătatea lui Dumnezeu ne cheamă la pocăință (Rom. 2, 4). Ne cheamă să ne îndreptăm moravurile rele în care am trăit, să povestim și să tâlcuim copiilor istoria vremii, cu cele două pagini, pe care am scris noi și pe care a scris Dumnezeu; să strigăm în gura mare că nu întâmplarea și destinul orb, nici forța fizică, ci mâna Providenței divine și forța morală conduc lumea și popoarele. Ne cheamă bunătatea lui Dumnezeu, ca pe tot atâta fii rătăciți, să ne pocăim, să ne întoarcem la Tatăl, să reluăm firul tradiției și al vieții creștinești de altădată, să nu uităm a ne face zilnic rugăciunile cu smerenie și cu căldură. Să luăm pildă dela *poporul întors din robie*, care după ce a fost pedepsit pentru păcatele lui (pentru amestecul cu păgânii) s'a recules și s'a întors la o viață nouă. „S'au sculat în picioare și au cetit din cartea legii lui Dumnezeu un sfert de zi, iar în alt sfert s'au mărturisit și s'au închinat Domnului Dumnezeului lor” (Neemia 9, 2-3). Dacă nu un sfert de zi din sărbători, cel puțin un sfert de ceas să cetim legea Domnului, să ne mărturisim și să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne dea pace bună și tărie morală.

Când am pierdut toate bunurile din lumea aceasta, când vin peste noi toate relele și toate încercările, atunci ne ridicăm mâinile și glasul rugător spre ceruri și strigăm din adâncul sufletului: Doamne!... Doamne, ajută-ne!... Doamne, miluește-ne!... încredințați că Dumnezeu din cer aude și ne ascultă rugăciunile.

Aceasta e lecția de astăzi și rugăciunea de totdeauna:

„Doamne sfinte, care intru cele de sus locuiești și peste cele smerite privești, și cu ochiul tău atotvăzător privești peste toată făptura,... tinde mâna ta nevăzută din sfântul tău lăcaș și ne binecuvintează pe toți, și orice am greșit, cu voie sau fără voie, ca un bun și iubitor de oameni Dumnezeu iartă,

dăruindu-ne bunătățile tale cele lumești și cele mai presus de lume. Că ție se cade a ne milui și a ne mântui pe noi, Dumnezeu nostru, și ție mărire înălțăm Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Cărți

Irineu Mitropolitul Moldovei și Sucevei: Teologia luptătoare. București. Ed. Cugătarea, 215 pag. 100 lei.

I. P. S.S. Mitropolitul Irineu Mihălcescu a dat publicității o lucrare de mare însemnătate pentru oricine dorește să aibă o orientare generală în problemele Apologetice creștine.

Teologia luptătoare este o *Apologetică*, o lucrare în care se tratează sintetic și se apară logic și documentat principiile fundamentale ale religiei creștine.

Primele capitole se ocupă de *religie*: definiția și originea religiei, religiile primitive și antice: animismul, fetișismul, politeismul și monoteismul — apoi urmează studiul raportului dintre religie și știință, religie și morală, religie și artă, și religia ca factor social.

Capitolele părții a doua se ocupă de elementele constitutive ale religiei, care sunt *Dumnezeu* și *omul*: despre cunoașterea lui Dumnezeu despre argumentele naționale pentru dovedirea existenței lui Dumnezeu și despre ateism, — apoi despre natura omului, despre nemurirea sufletului, despre revelație și criteriile ei, despre Sf. Scriptură, despre dumnezeirea și învierea Mântuitorului, dumnezeirea creștinismului și despre concepția lui de viață.

În partea ultimă a lucrării avem schițată istoria și doctrina religiilor (brahmanismul, budhismul, parsismul și mahomedanismul), a confesiunilor creștine (catolicismul, protestantismul, ortodoxismul și unitismul) și a sectelor filosofice și oculte (teosofia, spiritismul, ocultismul, francmasoneria).

Până la apariția altor lucrări mai vaste, lucrarea I. P. S. Irineu este cea mai bună și mai completă lucrare de Apologetică ce o avem prin librării.

Scrisă cu competența unui consacrat dascăl de teologie: limpede, ușor, cuprinzător și convingător, *Teologia luptătoare* este de folos preoților, studenților în teologie și tuturor fiilor cărturari ai Bisericii noastre care doresc să aibă o credință luminată și o concepție ortodoxă despre religia creștină.

Informațiuni

■ **Comemorare.** Implinindu-se 50 ani dela trimiterea Memorandului la Viena, Aradul a comemorat acest eveniment printr'un parastas oficial în Catedrala orașului, în memoria patrioților care au luptat pentru drepturile poporului român, și printr'o ședință festivă organizată în sala Palatului Cultural, în cadrul căreia a cântat corul studenților în teologie condus de Păr. prof. P. Bancea și a conferențiat dl Dr. Octavian Lupaș ajutor de primar. Intr'o expunere luminoasă, documentată și însuflețită, dl conferențiar — mereu aplaudat — a schițat evenimentele și a evocat luptele pentru dreptate și libertate pe care le-au purtat Românii în curgerea sbuciumatei lor istorii, până în prezent, când sub conducerea Mareșalului Ion Antonescu luptăm din nou ca prin biruința dela Răsărit să înlăturăm „umbrele Apusului“.

La amândouă festivitățile a participat un public numeros, în frunte cu P. S. S. Părintele Episcop Andrei.

Pe sate de asemenea s'au organizat serbări comemorative, prin conferențieri trimiși dela centrul județului, de către conducerea societății culturale „Astra“.

La Rășinari sărbarea a luat proporțiile unei mari sărbători naționale, la care a luat parte guvernul țării, profesoria și studenția universitară.

După parastasul ridicat în memoria mitropolitului Șaguna și a luptătorilor naționali, au ținut cuvântări însuflețitoare despre însemnătatea zilei I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Sibiului, dl-Iuliu Hațeganu rectorul Universității din Cluj Sibiu și dl Mihai Antonescu v. președintele Consiliului de Miniștri.

■ **Academia Română,** în sesiunea generală din acest an, a ales de *membri activi* în secția istorică pe P. S. S. Episcopul Nicolae Colan al Clujului în locul prof. N. Titulescu și pe dl Gh. I. Brătianu în locul profesorului Nicolae Iorga.

Amândoi membri aleși în sânul marelui nostru areopag al culturii sunt figuri reprezentative și cu vrednicii recunoscute printre oamenii de seamă ai neamului nostru. Numele antecesorilor lor constituie pentru noii academicieni un adevărat program de muncă în lupta pentru cultura și unitatea poporului român.

■ **Premiile naționale** pentru literatură și artă au fost acordate anul acesta pentru proza literară părintelui Gala Galaction profesor de Vechiul Testament la Facultatea de Teologie din București și pentru pictură d-lui *Enstațiu Stoenescu*.

Comisiile, care au designat pe noii laureați ai premiilor naționale au lucrat sub președinția d-lui Ion Petrovici Ministrul Culturii Naționale și al Cultelor.

Consacrarea părintelui Gala Galaction cu premiul național pentru proza literară încununează o frumoasă și bogată lucrare de scriitor și traducător biblic.

■ **Păr. Ierom. Dionisie Lungu** publică în *Glasul Monahilor* un frumos articol despre „Școala de Duminecă“, inițiată în Episcopia Aradului de P. S. S. Părintele Episcop Andrei.

După ce subliniază greutatea de a schimba o deprindere rea moștenită din vremuri vechi, și însemnătatea evanghelizării poporului, arată cum și Cuv. Sa a început înainte cu câțiva ani o astfel de lucrare printre călugări, cu câțiva ani „Urmarea lui Hristos“ și cântări bisericești și a reușit foarte bine, — apoi conchide: Am pomenit acest lucru, ca să dovedesc că, unde este *voiață și stăruință, nimic nu este cu neputință, nimic nu este cu neputință de făcut.*

Incheem aceste rânduri, cu convingerea că, inițiativa luată de P. S. Andrei dela Arad, va da în curând roade satisfăcătoare și poate că, lucrarea P. S. Sale, va fi cu timpul imitată de toate Eparhiile, căci, din mila Domnului, seceriș este mult, dar sunt și destui secerători — preoți și monahi — vrednici, cari așteaptă ordinul șefilor lor, ca să pornească la lupta pentru Biserică, cu acelaș zel cu care luptă viteaza noastră oștire pentru apărarea hotarelor Țării.

■ **Donațiuni.** D-l Dr. Ioan Ursu și Doamna din Arad, în amintirea neuitatei lor fiice Delia, au dăruit pentru ușile diaconești ale Catedralei din Arad două icoane, pictate de d-l prof. I. Tradez, în valoare de 25.000 lei.

D-l Victor Moșoiu, director la fabrica de Textile din Arad, a dăruit pentru a se împărți săracilor din Arad suma de 10.000 lei.

Exprimăm donatorilor cei mai creștinești mulțumiri, însoțite de rugăciunea ca Dumnezeu să le asculte cererile.

■ **Mulțumire.** Consiliul parohial al parohiei ort. rom. Rîșculița aduce mulțumirile cele mai sincere onorațiilor membri ai compozitoratului urban din Rîșculița pentru donația de 130.000 lei făcută pentru terminarea bisericii. **Pr. P.**

■ **Dăruiri.** Biserica Spitalului Central din Arad mulțumește deosebit: d-lor ingineri Constantin și Vasile Paulescu cari, împreună cu sora d-lor Anastasia Mateescu, au donat sf. biserici două sfeșnice mari și splendid lucrate, — în bronz. D-lui Dr. Constantin și Veturia Aricescu care au dăruit 2 cununi nichelate și împodobite frumos cu pietri. D-nei Elena Hedeș care a dăruit o cădelniță masivă și frumoasă.

Neîncetat ne rugăm lui Dumnezeu să răsplătească darurile acestea și să împlinească gândurile curate cu care au fost dăruite. **C. C.**

Nr. 2128/1942.

Concurs

I.

Se publică concurs din *oficiu*, cu termen de 15 zile, pentru îndeplinirea parohiei *Butent III*, protopopiatul Buteni.

V e n i t e :

1. Sesiunea parohială în estenziune de circa 29 jug., folosită de preotul în pensiuie I. Cosma.
2. Stolele legale
3. Salarul dela Stat.
4. De locuință se va îngriji preotul numit. Preotul în pensiuie I. Cosma și soția au dreptul a folosi casa parohială până când sunt în viață. Preotul numit va folosi casa și grădina parohială numai după moartea preotului I. Cosma și soția.
5. Preotul numit va plăti impozitele după beneficiul preoțesc din al său și va înlocui pe protopop la serviciile din și afară de biserică, când va fi trebuință.
6. Parohia este de clasa *primă*.

II.

Nr. 2621/1942.

Se publică concurs din *oficiu*, cu termen de 15 zile pentru întregirea parohiei *Laz*, protopopiatul Buteni.

V e n i t e :

1. Sesiia parohială, circa 30 jug.
2. Casa și grădina parohială.
3. Stolele legale.
4. Salarul dela Stat.
5. Dreptul urbarial și de pășune după sesiia parohială.
6. Parohia este de clasa *doua*.

III.

Nr. 2646/1942.

Se publică concurs din *oficiu*, cu termen de 15 zile pentru întregirea parohiei *Macea*, protopopiatul Arad, devenită vacantă prin pensionarea preotului Dimitrie Popa.

V e n i t e :

1. Una sesiie parohială.
 2. Dreptul de pășunat aparținător sesiiei.
 3. Stolele și birul legal.
 4. Întregirea dotației dela Stat.
 5. Casa și grădina parohială.
 6. Parohia este de clasa *primă*.
- Preoții numiți vor plăti impozitele după beneficiul preoțesc din al lor.
- Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad. Arad, la 2 Iunie 1942.

† Andrei
Episcop.Traian Cibian
consilier, referent eparhial.

Nr. 2518/1942.

Comunicat

În conformitate cu art. 21 din Legea de pensionare Nr. 794/1941, al. penultim, Statul fiind obligat a reduce până la 75% pensiile invalizilor, văduvelor și orfanilor din războiul 1941, cari au fost plasați în diferite întreprinderi particulare, sau de Stat.

Invităm organele parohiale și protopopești, să comunice deîndată Ministerului Apărării Naționale, Direcția pensii militare: numele și pronumele, salarul și domiciliul pensionarilor (invalizi, văduve, orfani) plasați în diferite servicii, pentru a se putea aplica dispozițiunile art. 21.

Arad, în 1 Iunie 1942.

Consiliul Eparhial.

Licitații

Consiliul parohial ort. rom. din Șofronea jud. Arad, publică licitație pe ziua de Duminecă 17 Iunie a. c. d. m. pentru continuarea lucrărilor de edificare a noiei biserici, ca: tencuitul și văruiatul intern și extern, lucrări de granit artificial, pardositul cu plăci de granit, construirea ușilor, așezarea geamurilor de sticlă catedral și alte lucrări ce se vor mai putea executa în cadrul sumei disponibile de 650.000 lei.

Caetul cu sarcini se poate vedea zilnic la oficiul parohial.

Sunt admiși la licitație pe lângă antreprenori și separat maestri cu brevet pricepuți în diferitele lucrări ce se cer.

Consiliul par. își rezervă dreptul a încredința aceste lucrări antreprenorului sau maestrului în care are mai multă încredere fără considerare la rezultatul licitației.

Licitanții vor depune o garanție de 5%. Spese de deplasare nu se acordă.

Consiliul parohial.

Consiliul parchial ort. rom. din com. Dumbrăvița jud. Arad, pe baza planului și devizului aprobat de Ven. Consiliu Eparhial, publică licitație minuendă cu oferte închise pentru edificarea din nou a sf. biserici, pe ziua de 7 Iunie a. c. orele 14 în localul școalei primare din loc.

Planul și devizul în valoare de 2.149.000, se pot vedea și studia la oficiul parohial din loc.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrarea antreprenorului în care are mai multă încredere fără considerare de rezultatul licitației.

Licitanții vor depune o garanție de 5%; spese de deplasare nu se vor acorda.

Consiliul parohial.